

การพัฒนาหลักสูตรรายวิชา เครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงเครือ กลุ่มสาระการเรียนรู้
 ภาษาอังกฤษและเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนท่าแร่ศึกษา
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

Development of a Curriculum for the Course Entitled “Ban Chiang Khruea’s
 Pottery Making” in the Technology and Career Learning Substance
 Group for MathayomSuksa 2 Students at TharaeSuksa School
 under the Office of Secondary Education Service Area 23

พรทิพย์ พงษ์พันนา¹ ผศ.ดร.สำราญ กำจัดภัย² และ ผศ.ดร.ประยูร บุญใช้³
 Pornthip Pongpanna¹, Asst. Prof. Dr. Sumran Gumjudpai²
 and Asst. Prof. Dr. Prayoon Boonchai³

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

² กศ.ด. (วิจัยและประเมินผลการศึกษา) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

³ ค.ด. (หลักสูตรและการสอน) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาและหาประสิทธิภาพหลักสูตรรายวิชา เครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงเครือ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนท่าแร่ศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ เท่ากับ 80/80 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ระหว่างก่อนและหลังเรียนด้วยหลักสูตรที่สร้างขึ้น 3) ศึกษาทักษะการปฏิบัติงานของนักเรียน และ 4) ศึกษาเจตคติต่อการเรียนของนักเรียนด้วยหลักสูตรที่สร้างขึ้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนท่าแร่ศึกษา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 34 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1) แบบสอบถามความต้องการและความคิดเห็นในการจัดทำหลักสูตร แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก 2) แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ มีค่าความยากตั้งแต่ 0.35-0.80 ค่าอำนาจจำแนก อยู่ระหว่าง 0.20-0.80 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.81 3) แบบทดสอบภาคปฏิบัติทักษะการปฏิบัติงาน มีความสอดคล้องระหว่างทักษะที่ต้องการวัดกับจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้เท่ากับ 1.00 หมายถึงมีความเหมาะสมในระดับมาก สามารถนำไปใช้ได้ และ 4) แบบวัดเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยหลักสูตร ประกอบด้วยข้อความ จำนวน 25 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบค่าที่ t-test (Dependent Samples) ผลการวิจัยพบว่า 1) หลักสูตรรายวิชา เครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงเครือที่พัฒนาขึ้น มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$) และมีประสิทธิภาพ เท่ากับ 83.25/81.32 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) ทักษะการปฏิบัติงานของนักเรียน มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับร้อยละ 80.03 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ร้อยละ 70 และ 4) เจตคติของนักเรียนที่มีต่อการเรียนตามหลักสูตร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.82$)

คำสำคัญ : การพัฒนาหลักสูตรรายวิชา / เครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงเครือ

ABSTRACT

The purposes of this study were 1) to develop and investigate efficiency of a curriculum for the course entitled “Ban Chiang Khruea’s Pottery Making” in the Technology and Career Learning Substance Group for MathayomSuksa 2 students at TharaeSuksa School under the Office of Secondary Education Service Area 23 to meet the standard criterion of 80/80, 2) to compare the students’ learning achievements before and after the treatment with the constructed curriculum, 3) to investigate students’ performance skills, and 4) to examine students’ attitude towards learning through this curriculum. The sample obtained through cluster random sampling technique was 34 Mathayom-Suksa-2 students at TharaeSuksa School in the first semester of academic year 2012. The instruments used for data collection were: 1) A 5-rating scale questionnaire asking for need and opinion concerning construction of a curriculum which was at a high level of appropriateness; 2) a 40-item test of learning achievement with 4 answer choices whose difficulty value ranged between 0.35 and 0.80, discrimination power values ranged between 0.20 and 0.80, and entire reliability value was 0.81; 3) a test of practice and skills in performance whose consistency value between the skills to measure and the objectives determined was 1.00. That means the test was appropriate at the high level and could be implemented, and 4) a test of students’ attitude towards learning through the curriculum comprising 25 items. Statistics used to analyze data were percentage, mean, standard deviation, t-test of dependent samples for hypothesis testing. The findings were as follows: 1) The developed curriculum for the course “Ban Chiang Khruea’s Pottery Making” was appropriate at the high level ($\bar{X}$ = 4.43) and it had efficiency of 83.25/81.32 which met the set standard criterion; 2) students’ learning achievement was significantly higher than that before learning at the .01 level; 3) students’ skills in practice gained the mean score equal to 80.03% which was higher than the criterion set at 70%; and 4) students’ attitude towards learning through the curriculum as a whole was at the highest level ($\bar{X}$ = 4.82).

Keywords : Development of a Course Curriculum / Ban Chiang Khruea’s Pottery

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ให้ความสำคัญกับชุมชนและท้องถิ่นเป็นอย่างมาก เห็นได้ว่ามีมาตราที่เกี่ยวข้องกับการให้ความรู้ที่สำคัญ เช่น มาตราที่ 23 (3) ว่าด้วยการจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา ในเรื่องความรู้เกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี คณิตศาสตร์ ภาษาไทย ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม กีฬา ภูมิปัญญาไทย ความรู้และทักษะการประกอบอาชีพ การดำรงชีวิตอย่างมีความสุข และในมาตราที่ 27 ว่าด้วย การกำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองดีของชาติ การดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพ ตลอดจนจนถึงมาตราที่ 29 ว่าด้วยสถานศึกษาส่งเสริม

ความเข้มแข็งของชุมชน โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เลือกรรณภูมิปัญญา และวิทยาการต่างๆ มาพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 22-25)

ซึ่งสอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ที่มุ่งสอนโดยเน้นความรู้ ทักษะ และเจตคติในการทำงาน การจัดการ การดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ และการ ใช้เทคโนโลยี จากภูมิปัญญาพื้นบ้าน ภูมิปัญญาไทย โดยเฉพาะสาระการอาชีพ กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ ไว้เป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ คือ เข้าใจ มีทักษะที่จำเป็น มีประสบการณ์ เห็นแนวทางในงานอาชีพใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาอาชีพ มีคุณธรรม และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ (สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2552 : 19) ดังนั้น สถานศึกษาสามารถจัดสาระการเรียนรู้ ที่เกี่ยวกับงานอาชีพในท้องถิ่น เป็นหลักสูตรของสถานศึกษาของตนเองได้ โดยเน้นการปลูกฝังทัศนคติที่ดีต่องานอาชีพ และเข้าใจถึงอาชีพของ

ท้องถิ่นที่สัมพันธ์กับวัฒนธรรม วิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2552 : 9)

เครื่องปั้นดินเผาเป็นผลิตภัณฑ์ชนิดหนึ่งที่อยู่คู่กับชีวิตมนุษย์มาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันนับตั้งแต่ยุคประวัติศาสตร์โดยภาคอีสานเป็นดินแดนที่มีการใช้เครื่องปั้นดินเผาต่อเนื่องกันมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน และจากความสำคัญของเครื่องปั้นดินเผากับวิถีชีวิต จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้อาชีพการทำเครื่องปั้นดินเผา เป็นอาชีพหนึ่งของชาวอีสานที่นับวันจะสูญหายไป ซึ่งเป็นไปตามผลการวิจัยของ พระรัฐกร สุขอ้วน (2551 : 179) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการอนุรักษ์ฟื้นฟูและพัฒนาศิลปหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผาเชิงเศรษฐกิจชุมชน พบว่า เหตุผลสำคัญที่ชาวบ้าน ได้ยึดอาชีพการทำเครื่องปั้นดินเผาเป็นอาชีพหลัก เพราะมีความคุ้นเคย ในการทำเครื่องปั้นดินเผาที่ได้รับการถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษ อีกทั้งยอมรับและถือปฏิบัติเป็นเหตุปกติวิสัย

ผลการศึกษาสภาพปัญหาของหมู่บ้านในเขตบริการของโรงเรียนท่าแร่ศึกษา และศึกษาการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงเครือ เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมเชิงอนุรักษ์ สืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นและพัฒนาอาชีพของท้องถิ่น ในการทำเครื่องปั้นดินเผา ให้อนุชนรุ่นหลัง มีโอกาสเข้าใจวิถีชีวิตความเป็นอยู่ และตระหนักถึงคุณค่าและร่วมกันสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นให้คงอยู่ต่อไป นอกจากนี้ นักเรียนโรงเรียนท่าแร่ศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ได้ศึกษาเรียนรู้ในกระบวนการผลิต และปฏิบัติจริง สามารถนำไปเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพและเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

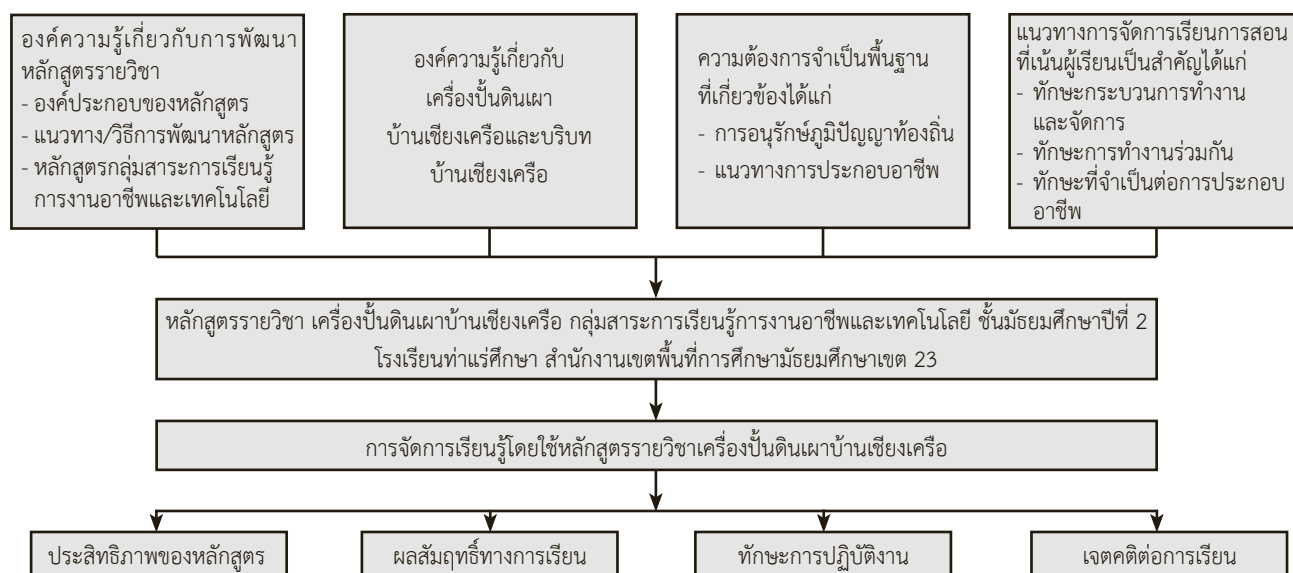
1. เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพหลักสูตรรายวิชาเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงเครือ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนท่าแร่ศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์เท่ากับ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระหว่างก่อนและหลังเรียนตามหลักสูตรรายวิชา เครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงเครือของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนท่าแร่ศึกษา
3. เพื่อศึกษาทักษะการปฏิบัติงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนตามหลักสูตรรายวิชา เครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงเครือ
4. เพื่อศึกษาเจตคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยหลักสูตรรายวิชา เครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงเครือ

สมมติฐานการวิจัย

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนท่าแร่ศึกษาที่เรียนด้วยหลักสูตรรายวิชา เครื่องปั้นดินเผา บ้านเชียงเครือ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดการพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดของ เซเลอร์ อเล็กซานเดอร์และเลวิส (Saylor, Alexander and Lewis. 1981 : 28-39) ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 โรงเรียนท่าแร่ศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 จำนวน 3 ห้องเรียน รวม 112 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปี การศึกษา 2555 โรงเรียนท่าแร่ศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 จำนวน 1 ห้องเรียน รวม 34 คน โดยใช้การสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามความต้องการและความคิดเห็นในการจัดทำหลักสูตร เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ท (Likert Rating Scale) ชนิดมีโครงสร้างจำนวน 5 ฉบับ ประกอบด้วย แบบสอบถามสำหรับครู ผู้บริหาร โรงเรียน นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียนและภูมิปัญญาท้องถิ่น

2. หลักสูตรรายวิชาเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงเครื่องและเอกสารประกอบหลักสูตร มีค่าความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 หมายถึง หลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตามกรอบทิศทางที่กำหนดไว้ ซึ่งประเมินองค์ประกอบของหลักสูตรแต่ละด้าน โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ท (Likert Rating Scale) แล้วนำผลรวมของคะแนนทั้งหมดมาหาค่าเฉลี่ยแล้วแปรผลจากเกณฑ์ที่กำหนด มีค่าความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

3. ข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมี 2 ชนิด ได้แก่ ข้อสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ มีค่าความยากตั้งแต่ 0.35-0.80 และมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.20-0.80 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.81 และข้อสอบภาคปฏิบัติ โดยกำหนดชิ้นงานให้ 1 ชิ้น วัดโดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมมีเกณฑ์การให้คะแนนเป็นแบบรูบริคส์ (Rubrics Scoring)

4. แบบวัดทักษะการปฏิบัติงานของนักเรียน เป็นแบบสังเกตมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ กำหนดระดับพฤติกรรม การให้คะแนนเป็นแบบรูบริคส์ (Rubrics Scoring) ประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ท (Likert Rating Scale) แล้วนำผลรวมของคะแนนทั้งหมดมาหาค่าเฉลี่ยแล้วแปรผลจากเกณฑ์ที่กำหนด

มีค่าความมีค่าความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 หมายถึง แบบวัดทักษะ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก สามารถนำไปใช้ได้

5. แบบวัดเจตคติต่อการเรียนของนักเรียน ต่อการเรียนด้วยหลักสูตรรายวิชา เครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงเครื่อง เป็นแบบสอบถามความรู้สึที่มีต่อการเรียนแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ตามแบบของ ลิเคิร์ท (Likert Rating Scale) จำนวน 25 ข้อ ประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ผลการประเมินพบว่า แบบวัดเจตคติมีค่าความสอดคล้องระหว่างเจตคติที่ต้องการวัดกับจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้เท่ากับ 1.00 หมายถึงมีความเหมาะสมในระดับมาก สามารถนำไปใช้ได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในงานวิจัยในครั้งนี้ มีระเบียบวิธีวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังต่อไปนี้

1. กระบวนการพัฒนาหลักสูตรรายวิชา เครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงเครื่อง ประกอบด้วยขั้นตอน ดังนี้

1.1 ศึกษาและสำรวจข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับความต้องการและความคิดเห็นกับการจัดการเรียนการสอนด้วยหลักสูตรรายวิชา เครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงเครื่อง กลุ่มผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียน และภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งสิ้น 66 คน

1.2 ศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพท้องถิ่น และความรู้เกี่ยวกับเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงเครื่อง เพื่อกำหนดคำอธิบายรายวิชา สารการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ และผลการเรียนรู้

1.3 ศึกษาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะปฏิบัติ เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดองค์ประกอบและรายละเอียดในองค์ประกอบของหลักสูตร

1.4 ยกร่างหลักสูตร ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานตลอดจนศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร หลักสูตรสถานศึกษาหลักสูตรรายวิชากลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี และวิธีการทำเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงเครื่อง มาประกอบการยกร่างหลักสูตร ผลการยกร่างหลักสูตรพบว่า องค์ประกอบของหลักสูตรเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงเครื่อง ประกอบด้วย 1) หลักการและเหตุผล 2) วิสัยทัศน์ 3) จุดมุ่งหมาย 4) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 5) คุณภาพของผู้เรียน 6) สารการเรียนรู้ 7) ผลการเรียนรู้ 8) คำอธิบายรายวิชา 9) โครงสร้างหลักสูตร

10) หน่วยการเรียนรู้ 11) แนวทางการจัดการเรียนรู้ 12) สื่อและแหล่งการเรียนรู้ 13) การวัดผลและประเมินผล

1.5 ยกร่างเอกสารประกอบหลักสูตร เป็นการสร้างเอกสารต่างๆ ประกอบหลักสูตรก่อนนำไปใช้จริงในห้องเรียน ได้แก่ คู่มือการใช้หลักสูตร และแผนการจัดการเรียนรู้ ผลการยกร่างพบว่าเอกสารประกอบหลักสูตร ประกอบด้วย ความเป็นมาของหลักสูตร สิ่งที่ครูต้องศึกษา วิธีการปฏิบัติ การจัดเตรียมสิ่งต่างๆ แผนการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วยหัวข้อสำคัญดังนี้ 1) หัวข้อเรื่อง 2) เวลา 3) มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด 4) ผลการเรียนรู้ 5) จุดประสงค์การเรียนรู้ 6) สารสำคัญ 7) สารการเรียนรู้ 8) การจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ 9) สื่อและแหล่งการเรียนรู้ 10) กระบวนการวัดและประเมินผล การเรียนรู้

1.6 ตรวจสอบหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร โดยการนำหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรเสนอผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบและให้คำแนะนำ ผลการศึกษาข้อมูลขั้นพื้นฐาน พบว่า หลักสูตรมีคุณค่าต้องการให้มีการการอนุรักษ์ไว้และรูปแบบการสอนที่เหมาะสม ได้แก่ การบรรยาย สาธิตและปฏิบัติเป็นกลุ่มและรายบุคคล รวมทั้งการเชิญผู้มีปัญญามาถ่ายทอดความรู้ หลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$) ซึ่งสรุปตามเกณฑ์ประเมินว่าเป็นหลักสูตรที่มีคุณภาพเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

1.7 หาประสิทธิภาพของหลักสูตรรายวิชา เครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงเครื่องตามเกณฑ์ เท่ากับ 80/80 โดย 80 ตัวแรก ได้จากร้อยละของคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดการตรวจผลงาน และการประเมินพฤติกรรมการทำงานของผู้เรียน มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.25

80 ตัวหลัง ได้จากร้อยละของคะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบหลังเรียน ด้วย แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบทดสอบภาคปฏิบัติวัดทักษะการปฏิบัติงาน มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.32

สรุปได้ว่า หลักสูตรรายวิชาเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงเครื่อง ที่พัฒนาขึ้นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$) และมีประสิทธิภาพ เท่ากับ 83.25/81.32 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์กำหนดไว้ที่ 80/80

2. การทดลองใช้หลักสูตร ผู้วิจัยได้ดำเนินการสอนร่วมกับภูมิปัญญาท้องถิ่นและเก็บรวบรวมข้อมูล 3 ระยะ คือ

2.1 ก่อนการทดลอง มีการวัดก่อนการเรียนโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในเรื่อง

เครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงเครื่อง เก็บคะแนนที่ได้ไว้เปรียบเทียบกับคะแนนหลังทดลอง

2.2 ทดลองสอน ด้วยหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 40 ชั่วโมง ขณะจัดการเรียนการสอน ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ผู้วิจัยดำเนินการวัดความรู้ภาคทฤษฎี วัดทักษะการปฏิบัติงาน วัดพฤติกรรมการทำงาน

2.3 หลังการทดลอง ทดสอบโดยใช้ข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ข้อสอบภาคปฏิบัติวัดทักษะการปฏิบัติงาน และแบบวัดเจตคติต่อการเรียนของนักเรียนหลังเรียนด้วยหลักสูตรรายวิชา เครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงเครื่อง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาประสิทธิภาพของหลักสูตรรายวิชา เครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงเครื่องตามเกณฑ์ 80/80 โดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างก่อนเรียน และหลังเรียน โดยใช้การทดสอบค่าทีแบบ 2 กลุ่มไม่อิสระต่อกัน (Dependent Samples t-test)

3. หาค่าเฉลี่ยและค่าร้อยละของคะแนนทักษะการปฏิบัติงานแล้วนำมาเทียบเกณฑ์วัดทักษะการปฏิบัติงานของนักเรียนหลังเรียนร้อยละ 70

4. วิเคราะห์ค่าเฉลี่ยเจตคติต่อการเรียนตามหลักสูตรรายวิชา เครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงเครื่อง โดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเทียบเกณฑ์การประเมิน มากที่สุด มากปานกลาง น้อยและน้อยที่สุด

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาหลักสูตรรายวิชา เครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงเครื่อง คุณภาพโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับความเหมาะสมมาก โดยองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ย สูงที่สุดคือ หลักการและเหตุผล ชื่อหลักสูตร สื่อและแหล่งการเรียนรู้ ซึ่งต่างมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.60 รองลงมาคือ หน่วยการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล แนวทางการจัดการเรียนรู้ ตามลำดับ และมีผลการหาประสิทธิภาพ 83.25/81.32 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงเครื่อง โดยใช้ t-test (Dependent Samples) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่า

ก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ผลการประเมินทักษะการปฏิบัติงานของนักเรียนที่เรียนด้วยหลักสูตรหลักสูตรรายวิชา เครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียง เครือ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ร้อยละ 80.03 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ร้อยละ 70

4. ผลการประเมินเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยหลักสูตรรายวิชา เครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียง เครือ พบว่านักเรียนมีเจตคติในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.82$)

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาหลักสูตรรายวิชา เครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียง เครือ คุณภาพโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับความเหมาะสมมาก โดยองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ย สูงที่สุดคือ หลักการและเหตุผล ชื่อหลักสูตร สื่อและแหล่งการเรียนรู้ ซึ่งต่างมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.60 รองลงมาคือ หน่วยการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล แนวทางการจัดการเรียนรู้ ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากหลักสูตรที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีกระบวนการพัฒนา โดยได้ผ่านการสร้างหลักสูตรอย่าง มีระบบ มีขั้นตอนเชื่อถือได้ และมีวิธีการที่เหมาะสม ตามแนวทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ทำให้เข้าใจลักษณะของหลักสูตร แนวทางการจัดทำสาระการเรียนรู้ ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาของชุมชน สังคม ส่งผลให้นักเรียนเกิดประสบการณ์ตรงกับชีวิต รู้จักท้องถิ่นของตนเองมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ได้กำหนดให้สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น สอดคล้องกับ ดวงกมล มหาโยธี (2553 : 162) ได้ทำการวิจัย เรื่องการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง การทำผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านเปือยทานตะวันพิทยาสรรพ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศงขลา เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของหลักสูตรมีค่าเท่ากับ 93.31/85.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เนื่องจากมีการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนเชื่อถือได้ ตรงกับจุดประสงค์การเรียนรู้ เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น และวัยของผู้เรียน และสอดคล้องกับ อนงค์ ราศรี (2554 : 199) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เรื่อง การนวดแผนไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านป่าผาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศงขลาเขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของหลักสูตรมี

ค่าเท่ากับ 83.42/81.22 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เนื่องจากดำเนินการพัฒนาหลักสูตรที่ยึดมาตรฐานเป็นหลัก และจัดทำสาระของหลักสูตรสอดคล้องกับสภาพปัญหาในชุมชน สังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ความสามารถ ความถนัดและความสนใจของผู้เรียน

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เนื่องจากหลักสูตร ที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพเหมาะสมกับการนำไปใช้จัดการ เรียนการสอน มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้จริง และสามารถปฏิบัติจริงได้ สอดคล้องกับแนวคิดของทิสนา ขัมมณี (2552 : 28) ที่ได้นำเสนอแนวคิด ในการจัดการเรียนการสอนโดยการเปิดโอกาสกล่าว ให้นักเรียนมีส่วนร่วม ได้แก่ ส่วนร่วมทางสังคม ส่วนร่วมทางสติปัญญา ส่วนร่วมทางร่างกาย และส่วนร่วมทางอารมณ์ ส่งผลต่อการเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สอดคล้องกับนาวา ศรีชนะนตร (2553 : 132) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เรื่อง การทำน้ำปลาจากปลา ร้า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้าน ท่าวัด “คุรุราษฎร์บำรุงวิทย” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สงขลา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ผ่านการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษาที่พัฒนาขึ้น หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เนื่องจากนักเรียนมีการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายทำให้นักเรียน เห็นประโยชน์และคุณค่าของการเรียนรู้ และสอดคล้องกับอนงค์ ราศรี (2554 : 201) พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่า ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ทั้งนี้เนื่องกิจกรรม การเรียนที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน มีการจัดกระบวนการ เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นักเรียนได้ ฝึกปฏิบัติจริงจาก คำแนะนำของครู มีการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การสาธิต การทำงานกลุ่มมี การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ช่วยเหลือกัน มีการนำ เสนอผลงาน จัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับวัย และสภาพ ผู้เรียนและสอนโดยการให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติงาน

3. ผลการประเมินทักษะการปฏิบัติงานของนักเรียนที่เรียนด้วยหลักสูตรหลักสูตรรายวิชา เครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียง เครือ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ร้อยละ 80.03 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ร้อยละ 70 ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยให้นักเรียนได้ ฝึกปฏิบัติจริงจากขั้นตอน ง่ายไปหายาก ด้วยการแนะนำราย บุคคลร่วมกับภูมิปัญญาท้องถิ่น มีการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนที่หลากหลาย เช่น การสาธิต การทำงานกลุ่ม กิจกรรม มีความหลากหลายสอดคล้องกับเนื้อหาที่กำหนด มีการฝึก

การทำงาน การวางแผน การทำงานกลุ่ม ฝึกความรับผิดชอบ หน้าที่ของตนเอง และหน้าที่ในกลุ่ม ส่งเสริมให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างลึกซึ้งตามกระบวนการสอนทักษะปฏิบัติ 3 ขั้น คือ 1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นที่ 2 ขั้นกิจกรรม (กระบวนการปฏิบัติ) และขั้นสรุป โดยประเมินทักษะการปฏิบัติงานเป็นกลุ่มและเป็นรายบุคคล และนักเรียนร่วมกันสรุปองค์ความรู้ เชื่อมโยงความรู้เก่าไปสู่ความรู้ใหม่ การนำความรู้ไปปรับปรุง และประยุกต์ใช้ ในชีวิตประจำวัน มีการนำเสนอผลงานโดยการจัดนิทรรศการเพื่อให้ผู้ปกครองและครูในโรงเรียนได้ชื่นชม ผลงานสอดคล้องกับ ดวงกลม มหาโยธี (2553 : 165) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษากลุ่ม สารการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง การทำผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านเปือยทานตะวันพิทยาสรรพ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนคร เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการปฏิบัติงานของนักเรียนอยู่ในระดับเฉลี่ยร้อยละ 96.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ทั้งนี้เนื่องจากมีขั้นตอนและกระบวนการทำงานเหมาะสมกับวัยของนักเรียน นักเรียนได้รับการเสริมแรงอย่างทั่วถึงช่วยให้นักเรียน มีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับ นาวา ศรีชนะนตร (2553 : 134) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เรื่อง การทำน้ำปลาจากปลาร้า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านท่าวัด “คุรุราษฎร์บำรุงวิทย์” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนคร เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการปฏิบัติงานของนักเรียนที่ได้เรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษาที่พัฒนาขึ้นอยู่ในระดับร้อยละ 84.77 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดคือร้อยละ 70 ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง และเนื้อหามีความเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน

4. เจตคติของนักเรียนมีต่อการเรียนด้วยหลักสูตรในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.82$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 4 ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะในกระบวนการจัดการเรียนการสอน เน้นให้นักเรียนเห็นคุณค่า ความสำคัญและประโยชน์ของเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงเครือ โดยให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง และได้เรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนครูและภูมิปัญญาท้องถิ่นมีการเตรียมตัวเป็นอย่างดีมีกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตามแผนการจัดการเรียนรู้ มีสื่อการเรียนรู้ที่เป็นของจริงให้นักเรียนได้สัมผัส ให้ศึกษาด้วยตนเองและที่สำคัญ คือ นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน ได้ลงมือปฏิบัติ ช่วยเหลือเกื้อกูลกันในการทำงาน ครูและภูมิปัญญาท้องถิ่นได้ให้แรงเสริม โดยการให้ความสนใจ กล่าวชื่นชม

ให้กำลังใจ ให้คำยกย่องชมเชย ทำให้ผู้เรียนตั้งใจเรียนและเรียนรู้ อย่างมีความสุข ผู้ปกครองต้องการ ให้นักเรียนปฏิบัติเป็นอาชีพ ในอนาคตโดยการส่งเสริม ให้ฝึกปฏิบัติเพิ่มในวันหยุดสุดสัปดาห์ เนื้อหามีการจัด เรียง ลำดับสอดคล้องกับวัฒนธรรมการดำเนินชีวิต ในท้องถิ่นด้านได้มีสื่อการเรียนการสอนหลากหลายเหมาะสมกับผู้เรียนด้านการประเมินผลการเรียนการสอนชัดเจน และเหมาะสมกับผู้เรียนด้านประโยชน์ที่ได้รับฝึกการทำงานกลุ่ม ฝึกแก้ไขปัญหาในการทำงานร่วมกัน ทำให้เกิดความรัก ภูมิใจในท้องถิ่นของตนมากขึ้นส่งผลให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนการสอนตามหลักสูตรรายวิชา เครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงเครือ ซึ่งสอดคล้องกับรัชชนก อินจันทร์ (2552 : 60) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรรายวิชางานประดิษฐ์ เรื่องการใช้ ดึงล่านาโรงเรียนสันติวิทยา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงรายผลการวิจัยพบว่า ที่นักเรียนมีความคิดเห็นต่อหลักสูตรรายวิชางานประดิษฐ์เรื่อง การใช้ดึงล่านาด้านสาระเนื้อหา ด้านกิจกรรมการเรียนสอน ด้านสื่อประกอบ การสอน ด้านการประเมินผลและด้านประโยชน์ที่ได้รับอยู่ในระดับมากทุกด้าน สอดคล้องกับ นาวา ศรีชนะนตร (2553 : 133) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เรื่อง การทำน้ำปลาจากปลาร้า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านท่าวัด “คุรุราษฎร์บำรุงวิทย์” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนคร เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า เจตคติต่อการเรียนของนักเรียนหลังได้เรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษาที่อยู่ในระดับมากขึ้นไป ทั้งนี้เนื่องจากวิธีการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ เห็นคุณค่าความสำคัญของและประโยชน์ของหลักสูตร ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน ยึดความแตกต่างระหว่างบุคคล มีสื่อที่เป็นของจริง ที่สัมผัสได้ ได้ลงมือปฏิบัติ จัดบรรยากาศที่นักเรียน ครูได้เสริมแรง โดยการให้ความสนใจ กล่าวชื่นชม ยกย่อง ทำให้ผู้เรียนตั้งใจและเรียนรู้ อย่างมีความสุข

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ครู อาจารย์ที่นำหลักสูตรไปใช้ควรศึกษาหลักสูตร แผนการจัดการเรียนรู้ ตลอดจนเอกสารประกอบหลักสูตร ให้ละเอียดและเข้าใจอย่างถ่องแท้
2. ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอาจยืดหยุ่นเวลาให้เหมาะสมกับกิจกรรมโดยเฉพาะการฝึกปฏิบัติงาน
3. ก่อนนำหลักสูตรไปใช้ควรศึกษารายละเอียดต่างๆ เรื่องเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงเครือ ทั้งด้านความรู้ความเข้าใจ และทักษะการปฏิบัติงาน

4. ในการปฏิบัติงานควรเน้นเรื่องความปลอดภัยของผู้เรียนขณะปฏิบัติงานโดยเฉพาะการใช้แป้นหมุนซึ่งเป็นเครื่องใช้ไฟฟ้าซึ่งในระหว่างการทำงานต้องใช้น้ำเป็นองค์ประกอบ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงเครื่อง ที่หลากหลายรูปแบบ โดยจัดเป็นหลักสูตรบูรณาการ มีการเชื่อมโยงกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ
2. ควรทำการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรรายวิชารายวิชาอื่นๆ กับกลุ่มตัวอย่างอื่น ในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อเปรียบเทียบผลการใช้และเพื่อสร้างพื้นฐานการประกอบอาชีพแก่นักเรียน อีกทั้งยังเป็นการปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความรักและความภูมิใจในท้องถิ่นของตน
3. ควรศึกษาวิจัยตัวแปรอื่นๆ ได้ เช่น ความคิดสร้างสรรค์ ความตระหนักและเห็นคุณค่าในวัฒนธรรม และความคงทนในการเรียนรู้ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- ดวงกมล มหาโยธี. (2553). การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง การทำผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านเปือยทานตะวันพิทยาสรรพ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 2. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ทิตนา แหมมณี. (2552). 14 วิธีสอน สำหรับครูมืออาชีพ. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นาวา ศรีชนะเนตร. (2553). การพัฒนาหลักสูตรการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เรื่องการทำน้ำปลา จากปลาร้า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านท่าวัด “คุรุราษฎร์บำรุงวิทย” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- รักชนก อินจันทร์. (2552). การพัฒนาหลักสูตรรายวิชา งานประดิษฐ์เรื่อง การใช้ตุ้งล้านาโรงเรียนสันติวิทยา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

พระรัฐกร สุขอ้วน. (2551). ภูมิปัญญาพื้นบ้านในการอนุรักษ์ฟื้นฟูและพัฒนาศิลปหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผาเชิงเศรษฐกิจชุมชนของ จังหวัดศรีสะเกษ. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2545-2559). กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2552). การจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

อนงค์ ราชรี. (2554). การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เรื่อง การนวดแผนไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 โรงเรียนบ้านป่าผาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

Saylor, J. Galen, Alexander, William M. and Lewis, Arthur J. (1981). Curriculum Planing for Better Teaching and Learning. 4 th . New York : Holt Rinehart and Winston.